

William Shakespeare

HAMLET

Shakespeare

WILLIAM SHAKESPEARE – urodził się

prawdopodobnie 23 kwietnia 1564 r. w Stratfordzie nad Avonem w hrabstwie Warwick. Biografia poety i dramatopisarza oparta jest na niekompletnych źródłach, szczególnie posiadamy niewiele informacji o latach poprzedzających Jego sukces artystyczny w Londynie.

Kształcił się w gimnazjum miejskim w Stratfordzie. W 1582 roku, w wieku 18 lat, ożenił się ze starszą od siebie o osiem lat Anną Hathaway.

Od roku 1592 do 1612 przebywał w Londynie już jako aktor i autor. Pierwsze opublikowane poematy epickie – *Wenus i Adonis* oraz *Gwałt na Lukrecji* – dedykował hrabiemu Southampton mecenasowi sztuki.

Członkiem kompanii Slug Lorda Szambelana zostaje w 1594 roku. Po czterech latach trupa ta postanowiła otworzyć własny teatr – słynny The Globe – a następnie Blackfriars Theatre. W 1603 roku, po śmierci królowej Elżbiety i wstąpieniu na tron Jakuba I, który przejmuje patronat nad tą trupą, przyjmują nazwę Slug Jego Królewskiej Mości.

The Globe splonął w czasie spektaklu Henryka VIII w 1613 r. Nie wiadomo, czy autor był przy tym obecny. Od roku znów mieszkał w Stratfordzie. Zmarł 23 kwietnia 1616 roku.

Twórczość Shakespeare'a dzieli się na kroniki historyczne (dramaty z dziejów Anglii), tragedie i komedie. Ścisłe ustalenie dat powstania poszczególnych utworów jest niemożliwe. Trzeba pamiętać, że dramaty elżbietańskie były przeznaczone wyłącznie dla teatrów i nie były uważane za dzieła literackie. Fakt, że mimo to coraz częściej zaczęły się pojawiać druki z nawiskiem Shakespeare'a, świadczy o ogromnej popularności wśród Jemu współczesnych. Warto wspomnieć o tak zwanych wydaniach pirackich (np. *Romeo i Julia* z 1597 r.), które drukowano albo ze stenogramów sporządzonych w czasie spektakli, albo zestawiając zdobyte od aktorów teksty poszczególnych ról.

Najwcześniejszy okres twórczości obejmuje wspomniane już poematy epickie, większość sonetów, trzy części *Henryka VI*, tragedie: *Tytus Andronikus*, *Ryszard III*, oraz wczesne komedie: *Komedia omyłek*, *Poskromienie złościcy*, *Dwóch panów z Weroni*, *Stracone zachody miłości*.

W tym okresie autor eksperymentuje z różnymi formami poetyckiego wyrazu, doskonalą warsztat. W kolejnym okresie, obejmującym w przybliżeniu lata 1594-1600, powstają najlepsze komedie – *Sen nocny letniej*, *Wesołe kumoszki z Windsoru*, *Kupiec wenecki*, *Wiele balasu o nic* – i tragedie – *Romeo i Julia*, *Ryszard II* oraz dwie części *Henryka IV*. W szczytowym okresie twórczości Shakespeare'a, przypadającym na lata 1601 - 1609, powstają wielkie tragedie: *Hamlet*, *Makbet*, *Król Lear*, *Otello*, *Juliusz Cezar*, *Koriolau*, *Antoniusz i Kleopatra* oraz komedie: *Miarka za miarkę*, *Wszystko dobrze, co się dobrze kończy*.

W ostatnich latach życia powstała komedia fantastyczna *Burza*.

Pełny tekst trzydziestu sześciu dramatów ukazał się już po śmierci autora w 1623 roku.

William Shakespeare

HAMLET

w przekładzie JÓZEFA PASZKOWSKIEGO

OSOBY

Klaudiusz - król duński
Hamlet - syn poprzedniego,
a synowiec teraźniejszego króla
Poloniusz - szambelan
Horacy - przyjaciel Hamleta
Laertes - syn Poloniusza
Rozenkranc
Gildenstern
Ozryk
Grabarz I
Grabarz II

Kostiumy
Choreografia
Konsultacja szermiercza
Asystent reżysera

CEZARY MORAWSKI
WOJCIECH SOLARZ
Akademia Teatralna w Warszawie
TOMASZ MĘDRZAK
ROBERT OSTOLSKI
JAN WIECZORKOWSKI
MARCIN CHOCHLEW
SZYMON ŁOSIEWICZ
ROBERT KIBALSKI
PIOTR SIEJKA
BOGDAN MISIEWICZ

MAŁGORZATA TREUTLER
TOMASZ TWORKOWSKI
TOMASZ GROCHOCZYŃSKI
ROBERT OSTOLSKI

Duch ojca Hamleta
Gertruda - królowa duńska
matka Hamleta
Ofelia - córka Poloniusza
Aktorowie

ROBERT GAWLIŃSKI
MAŁGORZATA BOGDAŃSKA
AGNIESZKA SITEK
ANITA JANCIA
MAGDALENA OSTOLSKA
IWONA RUNOWSKA
JOANNA SZURMIEJ
KRZYSZTOF FRANIECZEK
BARTŁOMIEJ MAGDZIARZ

Muzyka
ROBERT GAWLIŃSKI
Reżyseria i scenografia
TOMASZ MĘDRZAK

PREMIERA LUTY 2001

O POLSKI realizacje sztuk Shakespeare'a trafiły w 1607 roku razem z występującą w Elblągu grupą angielskich aktorów Johna Greena, która grała w tym mieście przez kilka tygodni. Z okazji zaręczyn króla Zygmunta III pokazano w 1611 roku *Poskromienie złoŹnicy* na Zamku Królewskim w Warszawie. Na sceny polskie wprowadził tego wielkiego dramaturga twórca Teatru Narodowego Wojciech Bogusławski premierą *Hamleta*, według niemieckiej wersji Schroedera, oraz *Romea i Julii* w przekładzie biskupa Kossakowskiego, według francuskiej przeróbki pt. *Groby Weroniy*. Pierwszy, najpełniejszy zbiór przekładów, dokonanych przez Stanisława Koźmiana, Leona Ulricha i Józefa Paszkowskiego, ukazał się w 1875 roku. Te poetyckie przekłady na wiele lat stały się kanonem i przyczyniły się do tego, że utwory Shakespeare'a były tak często wystawiane i wnikliwie analizowane. W wieku XX wielu poetów i anglistów sięgało po Jego utwory, aby przybliżyć je współczesnym. Często, przekładając je na język dzisiejszy, jasny i komunikatywny, gubiły ich walory poetyckie. Do najwybitniejszych należą przekłady Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Jarosława Iwaszkiewicza, Romana Brandstaettera, Jerzego S. Sity, Macieja Słomczyńskiego, a przede wszystkim Stanisława Barańczaka.

„(...) o żadnym Duńczyku z krwi i kości nie napisano tyle co o Hamlecie – ten szekspirowski królowiec jest na pewno najślawniejszym Duńczykiem. Hamlet obrósł w glosy i komentarze, jest jednym z niewielu bohaterów literackich, którzy żyją poza tekstem, którzy żyją poza teatrem. Jego imię znaczy coś nawet dla tych, którzy Szekspira nigdy nie czytali ani nie oglądali.”

Jan Kott *Szekspir współczesny*

„KaŹda nieomal opinia na temat duńskiego księcia jest słuszna i kaŹda z nich jest uboŹsza od jego postaci.”

Jerzy S. Sito *Szekspir dzisiaj*

„Pisałem o Szekspirze współczesnym i o współczesnym Hamlecie wiele, moŹe za wiele razy. Ale widzę, Źe inny termin jest tu bardziej przydatny: «teraźniejszy». Hamlet, jak Źadna inna tragedia Szekspira i nie tylko Szekspira, ma zausze w Polsce swoją teraźniejszość. Hamlet ją wczłania jak gąbka lub jak powietrze, które go otacza.”

Jan Kott *Rzeczpospolita*

„Hamlet ma wymiar mitu, archetypu, a więc łączy stare ze współczesnymi.”

Peter Brook

Ze wszystkich sztuk Shakespeare'a Hamleta grywano najczęściej. Grywano go w renesansowych strojach, w trykotach, we frakach, grywały go kobiety (w 1899 roku po występie Sary Bernhardt w Londynie ukazała się recenzja: „jej Hamlet od pierwszej do ostatniej chwili zachowuje się jak prawdziwa dama”), a w ostatnim spektaklu Petera Brooka, w paryskim Teatrze Bouffes du Nord, Hamleta gra młody czarnoskóry aktor brytyjski Adrian Lester ze strzechą ciasno splecionych warkoczów. Stanisław Wyspiański napisał:

„Nie moŹna żadnym strojem Hamleta zdobyć ani Źadną dekoracją stylową, bo nie strojem i malowaniem i dekoracją jest Hamlet do zdobycia – ale u c z u c i e m.”

Teatr Ochoty M. St. Warszawy
składa serdeczne podziękowania
Radzie Warszawy
za umożliwienie realizacji przedstawienia.

Teatr gorąco dziękuje
Firmie Krzysztofa Majkowskiego
za pomoc w realizacji przedstawienia.

MAJKOWSKI

**TEATR
OCHOTY**

OŚRODEK KULTURY TEATRALNEJ
Warszawa, ul. Reja 9

DYREKTOR NACZELNY
TOMASZ MĘDRZAK

ZASTĘPCA DYREKTORA
BOŻENA STRYJKÓWNA

GLÓWNY KSIĘGOWY
HANNA DAJNOWSKA

KIEROWNIK TECHNICZNY
WITOLD JURALEWICZ

